יום ד', **ט' בשבט** תשס"ה (**19** בינואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

"דע מאַין באת...":

בסקירה החודשית של עשׂורי השנים במאה ה- 20, הגענו היום, **ט' בשבט**, לשנות ה- **40**:

עשׂור שנות ה- 40 מתחלק לשלוש תקופות, כשהראשונה שבהן משׂתרעת על פני יותר ממחציתו ושתי הבאות אחריה קצרות יותר, אך גדושות וטעונות – מבחינת הארץ, תושביה ועתידה – פי כמה.

התקופה הראשונה, 1940-1945, חופפת את מלחמת העולם ה-II, שהחלה בשלהי 1939 והסתיימה באביב 1945. ארץ-ישׂראל סבלה מהמלחמה אך מעט, ורק בשנים הראשונות – גם אז לרוב לא באופן ישיר. מספר הפגיעות בנפש וברכוש כתוצאה מפעילות אויב [בעיקר הפצצות] היה מועט יחסית. נפגע יותר – ושוב בשנים הראשונות בלבד – **משק הארץ**: הייצוא והייבוא כמעט שפסקו, וגדלה האבטלה. אולם מ- 1942 ואילך התהפכה הקערה – והארץ נכנסה לתקופה של גיאות כלכלית, שלא היתה כדוגמתה קודם-לכן. ארץ-ישׂראל הפכה תוך תקופה קצרה לבסיס לוגיסטי ענק של הצבא הבריטי במזה"ת כולו. נבנו בסיסים, נסללו כבישים והוקמו שׂדות תעופה; התעשׂיה והחקלאות גויסו למאמץ המלחמתי; האבטלה פינתה מקומה לתעסוקה מלאה, שממנה נהנו כל תושבי הארץ. **הדבר בולט עוד יותר** על רקע הסבל והקשיים שהיו מנת-חלקם של אוכלוסיות רבות באירופה הכבושה ואף בארצות שלא נכבשו – כמו בריטניה. מבחינתו של היישוב היהודי היה להשוואה הנ"ל מימד נוסף – בעוד מיליוני יהודים סבלו קשות והושמדו תחת הכיבוש הנאצי, שׂררה בארץ אווירה של "עסקים כרגיל".

התקופה השניה – קיץ 1945 עד סתיו 1947 – מתאפיינת, מצד אחד, בהסלמה ביחסים שבין השלטון הבריטי ליישוב היהודי, ומצד שני בהמשך הגיאות הכלכלית. אל שני אלה **יש להוסיף את הפסיביות של האוכלוסיה הערבית**, לרבות מנהיגותה, שלא גילו מעורבות יוצאת-דופן בעימות הממושך שבין הבריטים ליהודים. יתר על כן, בדעת-הקהל העולמית התפרשה בעת ההיא "הבעיה הפלשתינאית" כשילוב בין מאבקם הלאומי של היהודים לעצמאות, לסוגיית העקורים היהודים באירופה, שתבעו לעלות ארצה.

בתקופה זו, הגיע לשׂיאו מאבקו של היישוב נגד הבריטים. ה"הגנה", אצ"ל ולח"י פעלו בדרכים שונות נגד השלטון. חלק מהזמן הם שיתפו פעולה ביניהם, במסגרת "תנועת המרי העברי". ה"הגנה" שׂמה את הדגש על ההעפלה, הרחבת הפריסה היהודית באמצעות ההתיישבות בכל רחבי הארץ, ובחלק מהזמן במאבק באש נגד הבריטים.

מאביב 1947, החלה להכין עצמה להתמודדות אפשרית עם צבאות מדינות ערב. אצ"ל ולח"י התרכזו בפיגועים בבריטים, ואלה החזירו בפעילות-נגד, שהתבטאה בין השאר בהוצאה להורג של חברי שני הארגונם שנתפסו. יחסי היישוב היהודי עם הבריטים הגיעו לשפל המדרגה. הבריטים עצרו, אסרו, הטילו לעתים קרובות עוצר בערים וביישובים, חיפשׂו נשק, לחמו ככל יכולתם בהעפלה היהודית והצטיירו כאויב. לא נעדרו גם תופעות של אנטישמיות בקרב פקידי ממשל וחיילים בריטיים. לכך יש להוסיף גם את עמדתו העויינת במיוחד של שׂר החוץ הבריטי בעת ההיא, **ארנסט בווין**, שעקב התבטאויותיו

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי** בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום ד', **ט' בשבט** תשס"ה (**19** בינואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

ומעשיו נתפש בציבור כאחד מצוררי ישראל. בתחילת 1947, החליטה ממשלת בריטניה להעביר את "**בעיית ארץ-ישראל**" לאו"ם...

{ההמשך, בע"ה, מחר...} [ספר המאה]

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי** בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל